

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Europejska Sieć Muzeów Rzecznych

W dniach 4–6 września w Muzeum Techniki w Wiedniu odbyło się kolejne, czwarte już spotkanie Europejskiej Sieci Muzeów Rzecznych. Jej działanie zapoczątkowano w Gdańsku w 2014 r., z myślą o ułatwieniu współpracy między muzeami rzek w Europie. Na spotkanie w Wiedniu przybyli przedstawiciele 14 instytucji z 7 krajów (Austrii, Czech, Łotwy, Niemiec, Polski, Serbii, Słowacji). Pracownicy Muzeum Techniki w Wiedniu oraz tamtejszego Uniwersytetu zapoznali zebranych z warunkami hydrologicznymi i historią przebudowy koryta Dunaju w okolicach Wiednia oraz z żeglugą na Dunaju w XIX i XX w. Zaprezentowano nowy projekt związany z pomiarami siły wód powodziowych, który można wykorzystać do badania powodzi historycznych. Pokazano również bazę danych wykorzystywaną przez wiedeńskie Muzeum Techniki. W spotkaniu wzięli udział jako przedstawiciele NMM dr inż. Jerzy Litwin, który omówił wystawy przygotowane przez muzea nad dolną Wisłą z okazji Roku Rzeki Wisły w Polsce i możliwość zorganizowania w Centrum Konserwacji Wraków Statków warsztatów konserwatorskich dla zainteresowanych muzeów europejskich oraz Jadwiga Klim, która przedstawiła analizę odpowiedzi muzeów na rozesłane do nich kwestionariusze dotyczące historycznych statków i wystaw czasowych. Dyskusja toczyła się przede wszystkim wokół dwóch tematów: bazy danych i możliwości zorganizowania wspólnej wystawy poświęconej największym europejskim rzekom (w oparciu o doświadczenie wyniesione przez NMM z organizacji wystawy „1 morze – 4 opowieści” w 2010 r. w ramach projektu UE „SeaSide”). Spotkanie stało się również okazją do poznania miejscowych muzeów i infrastruktury związanej z historią, badaniami i zagospodarowaniem Dunaju. Zwiedzano Muzeum Historii Wojska i Muzeum Techniki, doświadczalny tunel Brigittenuer łączący Dunaj i Kanał Dunaju (ukończony w 2015 r.), przepławkę dla ryb Nussdorf (ukończoną w kwietniu 2017 r.) oraz Park Narodowy Dunaj-Auen, gdzie zapoznano się z pilotażowym programem renaturalizacji brzegów Dunaju w celu przeciwdziałania obniżaniu się dna rzeki (likwidacja kamiennych umocnień, ponowne połączenie bocznych odnóg z korytem głównym).

Uczestnicy seminarium w trakcie zwiedzania poświęconego żegludze fragmentu ekspozycji Muzeum Techniki w Wiedniu. Fot. Jadwiga Klim

Spotkanie w Berlinie

Dyrektor NMM dr Jerzy Litwin jako przedstawiciel Polski uczestniczył w spotkaniu Bałtyckiej Rady Dziedzictwa Kulturowego (wcześniej noszącej nazwę Grupy Monitorującej), które odbyło się 19 i 20 września w Berlinie. Podczas rozmów rozważano możliwości zintensyfikowania prac w dziedzinach, którymi zajmuje się Rada (podwodne i nadmorskie dziedzictwo kulturowe oraz nadmorski krajobraz kulturowy), a głównym tematem było nadchodzące 7. Forum Dziedzictwa Kulturowego Bałtyku, planowane na 2019 rok.

AKTUALNOŚCI

Europejskie Dni Dziedzictwa

Z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa w sobotę 16 września w Centrum Konserwacji Wraków Statków w Tczewie odbył się festyn „Magia promieniowania”, poświęcony promieniowaniu jonizującemu i jego zastosowaniu w medycynie, przemyśle oraz w konserwacji zabytków. Patronami festynu byli Maria Skłodowska-Curie oraz Wilhelm Roentgen, a w programie znalazły się m.in. doświadczenia fizyczne, konkursy z nagrodami oraz spotkanie z drem inż. Grzegorzem Jezierskim, kustoszem Muzeum Politechniki Opolskiej i Lamp Rentgenowskich. Tydzień wcześniej pracownicy działów: Edukacji i Badań Podwodnych reprezentowali NMM na pikniku archeologicznym „Miasto pod Miastem”, zorganizowanym przez Muzeum Archeologiczne w Gdańsku także w ramach obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa. Na specjalnym stanowisku demonstrowali sposób skanowania zabytków przy użyciu tzw. ramienia Faro i wyjaśniali, jak technologia wspomaga naukowców przy wykonywaniu dokumentacji. Umożliwiali też uczestnikom pikniku, za pomocą gogli *Virtual Reality*, zwiedzanie Wirtualnego Skansenu Wraków – wycieczkę szlakiem podwodnych stanowisk archeologicznych w wodach Zatoki Gdańskiej.

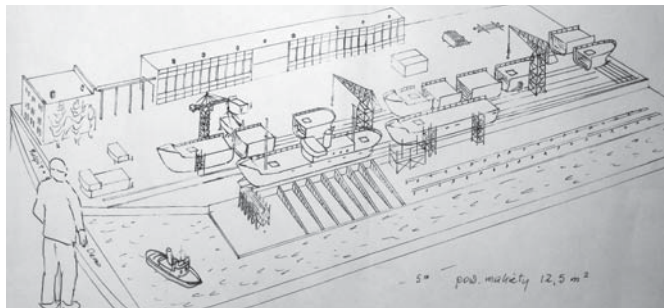
Załoga NMM gotowa do festynu „Magia promieniowania” w CKWS w Tczewie

Tkanina artystyczna

Odbywające się kilkakrotnie na „Darze Pomorza” cykliczne ekspozycje miniatury tkackiej udowodniły, że pokład zabytkowego żaglowca to doskonałe miejsce na tego rodzaju prezentacje. 31 sierpnia otwarto w obu pomieszczeniach III wachty wystawę „Artystyczna tkanina unikatowa mini i maxi”, zorganizowaną przez gdyńskie Stowarzyszenie Promocji Artystów Wybrzeża ERA-ART. Prace będzie można oglądać do końca października.

Makieta Stoczni Gdańskiej

W Pracowni Modelarskiej NMM trwają prace nad nową makieta, pokazującą fragment Stoczni Gdańskiej – wyspę Ostrów. Jej tematem jest blokowa budowa trawlerów B-14. W zbiorach NMM znajduje się model trawlera tego typu, przekazany w 1962 roku przez Stocznnię Gdańską, pochodzący ze stoczniowej makiety demonstrującej boczne wodowanie, która uległa zniszczeniu. Przygotowywana makieta ma przypomnieć, jak wyglądała pionierska budowa statków na pochylni rzutowej do wodowania bocznego. Znajdzie się na nowej wystawie o gospodarce morskiej Polski po II wojnie światowej w Spichlerzach na Ołowiance. Autorem projektu jest Mirosław Brucki, konsultacje merytoryczne – dr inż. Jerzy Litwin.

Szkic makiety „Blokowa budowa trawlerów B14”

KONFERENCJE

Instrumenty na morzu

Paweł Litwinienko z Działu Badań Podwodnych NMM wziął udział w I Ogólnopolskiej Konferencji Instrumentologicznej, zorganizowanej w dniach 11-13 września w Pałacu Ostromecko. W sesji „Instrumenty na morzu” wygłosił referat o ceremonialnych i rozrywkowych zastosowaniach różnych instrumentów muzycznych na statkach i okrętach, zatytułowany „Muzyka na morzach. Instrumenty na pokładach statków w świetle badań archeologicznych”. Przy okazji przeprowadził kwerendę na temat fletu poprzecznego z wraka XVII-wiecznego statku „General Carleton”, na którym znajduje się znak wytwórcy.

Formy edukacji historycznej

W IV Konferencji Naukowej z cyklu „Muzeum – formy i środki prezentacji”, zorganizowanej w dniach 25-27 września przez Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, jako reprezentant NMM wziął udział Przemysław Węgrzyn z Działu Edukacji. W specjalnie przygotowanej prezentacji pt. „Historia żaglami i parą pisana – edukacja muzealna na statkach-muzeach: *Dar Pomorza* i *Sółdek*”, wzbogaconej o zdjęcia i film, przedstawił walory dydaktyczne naszych muzealnych statków i różne formy morskiej edukacji historycznej prowadzonej w ich wnętrzach. Opowiadał m.in. o lekcjach i warsztatach muzealnych, zajęciach z osobami niepełnosprawnymi, programach dla rodzin oraz wielkich przedsięwzięciach z pogranicza happeningu, realizowanych w ramach „Nocy Muzeów”. Referat spotkał się z dużym zainteresowaniem wśród uczestniczących w konferencji muzealników z całej Polski.

EDUKACJA

Plener malarski na nabrzeżu Ołowianki

Uczestniczki prowadzonych przez Barbarę Wojczuk-Krystek z Działu Edukacji NMM warsztatów „Lubię poniedziałki” wzięły udział – wraz z innymi chętnymi osobami – w plenerze malarskim, zorganizowanym w sobotę 16 września na nabrzeżu

przed siedzibą NMM na Ołowiance. Obserwowano, jak światło wpływa na widoczność i kolorystykę obserwowanego pejzażu, starano się uchwycić ruch wody i zmieniające się oświetlenie Żurawia. Szczęśliwie pogoda dopisała, a wspólna praca dała wszystkim uczestnikom wiele satysfakcji i radości.

Brama, dźwig czy.. suszarnia bielizny?

10 września odbyło się pierwsze w nowym roku szkolnym spotkanie z popularnego cyklu „Program dla Rodzin”. Tym razem uczestnicy zajęć przenieśli się w czasy XVII-wiecznego Gdańska i szukali wskazówek do trasy po Żurawiu. W historycznym dźwigu poznali elementy pracy dawnych rzemieślników i wybierali zawód dla nastoletniego chłopca, który po raz pierwszy znalazł się w portowym mieście. Wspólnie wykonywano sakiewki, biżuterię, kartę tytułową wielkiej księgi oraz poznawano części uzbrojenia i tajniki ważenia różnych towarów. Sporym zaskoczeniem okazała się informacja, że we wnętrzach Żurawia rozwieszano niegdyś do wysuszenia świeżo wypraną bieliznę.

Propozycje warsztatów na nowy rok szkolny

Jak co roku we wrześniu Dział Edukacji przygotował szereg propozycji lekcji i warsztatów na rozpoczynający się rok szkolny. Oferta dla szkół obejmuje wszystkie poziomy nauczania. Zajęcia są organizowane w czterech gdańskich oddziałach NMM, na statku-muzeum „Dar Pomorza” w Gdyni oraz w Muzeum Wisły i Centrum Konserwacji Wraków Statków w Tczewie (które zajęło drugie miejsce w rankingu liczby lekcji muzealnych w naszych oddziałach, zaraz po Ośrodku Kultury Morskiej). W większości oddziałów wprowadzono ofertę lekcji muzealnych dla uczniów niesprawnych mentalnie, korzystając z doświadczeń współpracy z Zespołem Szkół Specjalnych nr 17 z Gdyni przy realizacji projektu „Kurs poza horyzont”. Kontynuowana też będzie współpraca z Fundacją Gdańską przy realizacji Programu Edukacji Morskiej.

Jednocześnie przygotowano bogatą propozycję warsztatów cyklicznych dla dzieci (jako zajęcia pozalekcyjne) oraz rodziców i seniorów. Wśród nich tradycyjnie dużym zainteresowaniem cieszą się warsztaty plastyczne w Ośrodku Kultury Morskiej w Gdańsku: „Kolorowe soboty” dla dzieci oraz „Lubię poniedziałki” dla seniorów. Niezwykle popularne „Urodziny w Muzeum”, organizowane w OKM i Muzeum Wisły, w tym roku będą dostępne także dla dzieci przedszkolnych. Do Centrum Konserwacji Wraków Statków w Tczewie zapraszamy na warsztaty „W pracowni Profesora Dociekliwego” (dla rodzin), „Podróżnicze abecadło” (dla dzieci), „Moje ukryte skarby” (dla seniorów) i „Pierwsze kroczki w Muzeum” (dla mam z dziećmi do lat 3). W różnych oddziałach NMM odbywać się będą natomiast – prowadzone od 12 lat – zajęcia z cyklu „Program dla Rodzin”.

Szczegółowe informacje na temat oferty edukacyjnej znaleźć można na naszej stronie internetowej www.nmm.pl.

Warsztaty „Lubię poniedziałki” w OKM. Fot. Barbara Wojczuk-Krystek